

DEN NORSKE KIRKE

Oslo biskop

Helse- og Omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Dato: 29.06.2006

Vår ref: 06/316-2 IW

Deres ref: 200601054-/INR

Høringsuttalelse - til forslag om endringer i lov om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m.

Det vises til brev fra Helse og Omsorgsdepartementet datert 21.4.2006 med invitasjon til Den norske kirkes biskoper om å gi uttalelse til foreslåtte utkast til endringer i bioteknologiloven. Jeg finner grunn til å påpeke den relativt korte høringsfristen.

Oslo biskop slutter seg til synspunkter fremmet fra biskopene i Telemark/Agder og Nidaros, og vil i den forbindelse fremheve følgende anliggender:

Etiske prinsipper

- Menneskeverdet er gitt fra unnfangelsen av, og noen annen grense lar seg heller ikke begrunne ut fra en biologisk betraktningssmåte. Dette får i kristen etikk en særlig betoning ut fra det perspektiv at mennesket er "skapt i Guds bilde" (1 Mosebok 1,27) og med uendelig verd.
- Et menneske kan aldri bli et middel for andre formål, og da heller ikke det gryende menneskeliv.
- Det overordnede etiske mål for helsepolitikk og helsearbeid er å tjene livet.
- Også det syke foster har menneskeverd.
- I tillegg til en kasuistisk og en nytteetisk tankemodell, er det viktig å føre inn andre etiske modeller som pliktetikk og relasjonsetikk.

Til høringsnotatet

Det fremlagte høringsdokumentet presenterer mange av de etiske vurderinger som må gjøres på feltet. Notatet fremholder i flere sammenhenger respekten for det befruktede egg som et begynnende menneskeliv. Likevel er det grunn til å etterlyse en klarere drøfting av dette sentrale tema, som er helt avgjørende for vurderingen av lovforslaget. Departementet kunne her ha referert fra den grundige behandling som Bioteknologinemnda har gitt om den moralske status for det befruktede egg.

De foreslåtte endringer begrunnes i stor grad ut i fra behovet for å behandle og unngå alvorlig sykdom. En definisjon av god helse som fravær av all sykdom og lidelse, er

ikke fyllestgjørende. Livskvalitet og helse handler også om relasjoner og mening, noe som blir vesentlig for vår vurdering av livet i dets sårbarhet.

Bruk av befruktede egg til forskningsformål (pkt. 3-7)

Departementet foreslår at overtallige befruktede egg fra IVF-metoden skal kunne anvendes til følgende forskning: 1. for å utvikle og forbedre metoder til befruktning utenfor kroppen i den hensikt å oppnå graviditet, 2. for å utvikle og forbedre metoder og teknikker for genetisk undersøkelse av befruktede egg med henblikk på å fastslå om det foreligger alvorlig arvelig sykdom, 3. for å oppnå ny kunnskap i forbindelse med behandling av alvorlig sykdom hos mennesker (herunder stamcelleforskning).

Det primære formål med overtallige embryoer er å hjelpe kvinnen til et nytt barn. Å forske på befruktede egg er å anvende dem som middel til et annet formål enn det sikte som ligger i selve IVF-metoden. Det er ikke vanskelig å se den medisinske nytten, og at liv og helse i ulike situasjoner kan fremmes med dette. Forslaget synes likevel å gå over en terskel ved at ett liv gjøres til middel for et annet. Det pragmatiske synspunkt at de overtallige egg likevel kan komme til å bli destruert, gir neppe holdbar begrunnelse for å gjøre dem til forskningsformål. Praksisen vil, etter mitt syn, gjennombyrte en prinsipiell grense.

Oslo biskop går derfor imot dette lovforslaget, inkludert forslaget om import av stamcellelinjer fra utlandet. Dette standpunkt innebærer en tilslutning til mindretallet i Bioteknologinemnda.

Preimplantasjonsdiagnostikk (pkt. 8-12)

Departementet vil åpne for en begrenset bruk av preimplantasjonsdiagnostikk av alvorlig arvelig sykdom. Ved vurderingen av "alvorlig arvelig sykdom" skal det ikke settes opp noen liste over sykdommer, men det skal tas hensyn til lidelsens alvorlighetsgrad, behandlingsmulighet og belastningen på familien. Departementet ønsker dermed å legge seg på den linje som allerede er innført av Disposisjons- og klagenemnda i forbindelse med Mehmet-saken og sykdommen beta-talassemia major.

Oslo biskop aksepterer at det innføres preimplantasjonsdiagnostikk under den uttrykkelige forutsetning at det stilles strengere krav til hva som skal forstås med alvorlig sykdom. Forutsetningen må være en tilstand som vil innebære store smerter og tidlig død. En forutsetning må også være at det ikke foreligger behandlingsmuligheter. Standpunktet innebærer tilslutning til mindretallet i Bioteknologinemnda.

Preimplantasjonsdiagnostikk i kombinasjon med vevstyping

Departementet ønsker å åpne for preimplantasjonsdiagnostikk kombinert med vevstyping. Formålet er at det friske barnet kan tjene som vevsforlikelig donor til en syk søster eller bror. Samtidig sikres foreldrene et friskt barn. Denne utvidelse av preimplantasjonsdiagnostikken innebærer at det friske barnet ikke bare har et formål i seg selv, men gjøres til et middel for et annet barn, og uten at den det gjelder samtykker/kan samtykke i avgjørelsen. Dette må sies å være et alvorlig inngrep i et menneskes integritet. Dessuten overskrides den prinsipielle grensen mellom *fravalg* av alvorlig sykdom og *tilvalg* av ønsket egenskap.

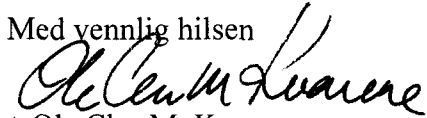
Oslo biskop går derfor imot dette forslaget, og slutter seg dermed til flertallet i Bioteknologinemnda.

Testing kun for vevsforlikelighet

Testing kun for vevsforlikelighet vil begrunnes med at det for implantasjon velges ut et befruktet egg som er forlikelig med en søsken med alvorlig ikke-arvelig sykdom.

Metoden får uvegerlig et preg av å bruke mennesker som et middel for andre, slik også departementet skriver (pkt. 12.4). Dette blir å instrumentalisere menneskers tilblivelse.

Med vennlig hilsen

+ Ole Chr. M. Kvarme

Biskop